

Svar på skriftligt spörsmål SSS 704/2020 rd

Svar på skriftligt spörsmål om offentlig upphandling från Kina

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 704/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Ville Tavio /saf:

Vad avser regeringen göra för att främja sysselsättningen av inhemsk arbetskraft vid offentlig upphandling och

avser regeringen beakta klimatutsläppen och människorättssituationen i Kina när beslut fattas om offentlig upphandling?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Enligt 2 § i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) har lagen till ändamål att effektivisera användningen av allmänna medel och garantera lika möjligheter för företag och andra sammanslutningar att delta i anbudsförfaranden för offentlig upphandling och härigenom att genomföra upphandlingen. De upphandlande enheterna ska också sträva efter att ordna sin upphandling så att den kan genomföras på ett så ekonomiskt, högkvalitativt och systematiskt sätt som möjligt genom att utnyttja befintliga konkurrensförhållanden och med beaktande av miljöaspekter och sociala aspekter.

Regeringen försöker med olika näringspolitiska medel bidra till att Finland är en konkurrenskraftig plats och verksamhetsmiljö för företagen. Offentlig upphandling kan ses som ett näringspolitiskt medel och redskap för att tillsammans med konkurrenspolitiken, utbildningspolitiken, innovationspolitiken och företagsstöden nå de ekonomiska, sociala eller ekologiska målen. Den 5 september 2019 tillsatte finansministeriet i samarbete med Kommunförbundet åtgärdsprogrammet Verkningsfull offentlig upphandling (Samarbetsforumet Upphandlingar), för att skapa en nationell strategi för offentlig upphandling, öka samarbetet mellan aktörer inom offentlig upphandling och utveckla upphandlingens effektivitet. Finlands första nationella upphandlingsstrategi som utarbetats inom åtgärdsprogrammet förverkligar målen för offentlig upphandling i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering. Den nationella upphandlingsstrategin erbjuder aktörer som utför offentlig upphandling, såsom staten, kommuner och församlingar, konkreta verktyg för att nå målen för upphandlingarna. Strategin åtföljs av en bilaga med indikatorer och med hjälp av dem kan man följa upp strategins effekt och resultat samt rikta framtida åtgärder och resurser.

Ett av strategins fokusområden är socialt ansvarsfulla upphandlingar. Det innebär att offentliga samfund också tar hänsyn till vilka konsekvenser upphandlingen får för det omgivande samhället.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 704/2020 rd

De upphandlande enheterna kan i stor utsträckning ta hänsyn till sociala aspekter i upphandlingsvillkoren och på så sätt bidra till att främja att de mänskliga rättigheterna och de grundläggande rättigheterna i arbetslivet respekteras samt förverkliga FN:s mål för hållbar utveckling.

Ett exempel på att ta hänsyn till sociala aspekter är sysselsättningen. Vid arbets- och näringsministeriet inleddes i augusti 2020 ett program för att påskynda sysselsättningen genom upphandling. Programmet syftar till att man genom offentlig upphandling allt bättre ska stödja tillträdet till arbete för personer som har en svagare ställning på arbetsmarknaden än andra, till exempel långtidsarbetslösa och partiellt arbetsföra.

Enligt 71 § i lagen om offentlig upphandling och koncession kan krav ställas på föremålet för upphandlingen. Det är fråga om en omfattande prövningsrätt för den upphandlande enheten att själv bestämma hurudana egenskaper hos föremålet för upphandling som betonas vid respektive upphandling. När dessa krav och egenskaper bestäms ska dock den upphandlande enheten ta hänsyn till de principer om likvärdig och icke-diskriminerande behandling av anbudsgivarna och öppenhet i anbudsförfarandet som gäller offentlig upphandling. Kraven ska gälla föremålet för upphandlingen och ska ingå i de upphandlingsdokument som offentliggjorts. De upphandlande enheterna kan som miljöaspekt till exempel beakta transportkostnaderna för varan och på så sätt bidra till att främja uppfyllandet av målen för hållbar utveckling.

Finlands lagstiftning om offentlig upphandling baserar sig på EU:s upphandlingsdirektiv. I EU:s regelverk är utgångspunkten EU:s inre marknad och principerna om fri rörlighet för varor och tjänster. I det meddelande som Europeiska kommissionen publicerade i juli 2019 (Vägledning om tillträde för anbudsgivare och varor från tredjeländer till EU:s upphandlingsmarknad) ges anvisningar om behandling av anbudsgivare från tredjeländer på EU:s upphandlingsmarknad. I meddelandet ges upphandlande enheter en påminnelse om de medel som upphandlingsdirektiven erbjuder de upphandlande enheterna för att genomföra högklassig upphandling, så att anbudsgivare från EU och utländska anbudsgivare har överensstämmande spelregler i anbudsförfarandet.

Arbets- och näringsministeriet finansierar rådgivning om offentliga upphandlingar både för upphandlande enheter och för anbudsgivare. Syftet med rådgivningen är att bidra till tillgången på information om offentlig upphandling och främja strategiskt tänkande i anslutning till offentlig upphandling och marknadens funktion. Rådgivning och anvisningar ges också när det gäller att bestämma föremålet för upphandlingen och hanteringen av anbud som kommer från tredjeländer.

Helsingfors 16.10.2020

Arbetsminister Tuula Haatainen